

Startbesluit

Programmaherziening 2026

Afbeelding op voorpagina:

Woerdense Verlaat, de Bovenlanden

Fotograaf

Inhoud

1. Inleiding.....	3
1.1. Programmaherziening.....	3
1.2. Herziening op hoofdlijnen	4
1.3. Regelmatig herzien van het programma	4
2. Reageren op de programmaherziening.....	5
2.1. Participatie	5
2.2. Planning.....	5
3. Omgevingsbeleid Zuid-Holland.....	6
3.1. Opzet omgevingsbeleid	6
3.2 Sturingsstijlen	6
4. Onderwerpen Programmaherziening 2026	7
Beleidskeuze 2.1.1 Stimuleren duurzaam, veilig en slim personenvervoer	7
Wijziging: Maatregel 2.1.1.3 Schonere Mobiliteit.....	7
Beleidskeuze 2.1.3 Duurzaam en efficiënt goederenvervoer	10
Wijziging: Maatregel 2.1.3.2 Versterken en veilig houden van goederencorridors	10
Beleidskeuze 2.2.1 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam	12
Wijziging: Maatregel 2.2.1.1 Realiseren duurzaamheidsambitie via assetmanagement provinciale infrastructuur	12
Beleidskeuze 3.1.2 Eerlijke energietransitie.....	13
Wijziging: Maatregel 3.1.2.1 Participatie en lokaal eigendom in de energietransitie	13
Beleidskeuze 4.1.2 Transitie van de tuinbouwketen.....	15
Wijziging: Maatregel 4.1.2.3 Bevorderen duurzame tuinbouwgebieden en -netwerken .	15
Beleidskeuze 4.1.4 Digitale Economie	17
Toevoeging: Maatregel 4.1.4.3 Digitale Infrastructuur	17
Beleidskeuze 4.1.6 Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen.	19
Wijziging: Maatregel 4.1.6.1 Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen	19
Beleidskeuze 5.1.1 Nieuwe natuur realiseren.....	21
Wijziging: Maatregel 5.1.1.2 Versterken natuur- en landschapswaarden	21
Beleidskeuze 5.1.2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten	23
Wijziging: Maatregel 5.1.2.1 Beschermen natuur en soorten	23
Beleidskeuze 5.1.3 Natuurinclusieve transitie.....	25
Wijziging: Maatregel 5.1.3.1 Bevorderen Basiskwaliteit Natuur voor een natuurinclusief en gezond Zuid-Holland.....	25
Wijziging: Maatregel 5.1.3.2 Natuurinclusieve kennis en instrumentarium ontwikkelen .	25
Wijziging: Maatregel 5.1.3.3 Realiseren van natuurinclusieve inspiratielocaties.....	26

Beleidskeuze 6.2.4 Ontwikkelingen houden rekening met water en bodem	27
Toevoeging: Maatregel 6.2.4.2 Opstellen waterkalenders	27
Beleidskeuze 7.1.1 Luchtkwaliteit en verminderen geurhinder	29
Wijziging: Maatregel 7.1.1.1 Bronmaatregelen voor het beperken van Geurhinder	29
Beleidskeuze 7.1.3 Externe Veiligheid	31
Wijziging: Maatregel 7.1.3.1 Interbestuurlijk overleg omgevingsveiligheid Zuid-Holland	32
Wijziging: Maatregel 7.1.3.2 Inzichtelijke risicodata omgevingsveiligheid	32
Wijziging: Maatregel 7.1.3.3 Omgevingsveiligheid als ontwerpvariabele bij nieuwe ontwikkelingen	33
Wijziging: Maatregel 7.1.3.4 Regie voeren op provinciale en bovengemeentelijke thema's omgevingsveiligheid	34
Wijziging: Maatregel 7.1.3.5 Verkenning naar transities met een impact op omgevingsveiligheid	34
Intrekken: Maatregel 7.1.3.6 Visieontwikkeling op bestaande combinaties tussen risicobron en zeer kwetsbare gebouwen	36
Beleidskeuze 7.1.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van milieuwetgeving	37
Toevoeging: Maatregel 7.1.5.1 Maatwerkregels kwaliteitseisen zwembadwater	37
Beleidskeuze 7.3.2 Klimaatadaptatie	39
Wijziging Maatregel 7.3.2.1 Weerkrachtig Zuid-Holland	39
Bijlage 1: Toelichting Beleidscyclus	41

1. Inleiding

In dit document lees je de aanpak voor de programmaherziening 2026 van de provincie Zuid-Holland. Het Omgevingsprogramma is naast de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening onderdeel van het omgevingsbeleid. Het omgevingsbeleid bestaat uit al het beleid voor de leefomgeving. Denk aan landbouw, huisvesting en natuur.

Hoofdstuk 2 beschrijft hoe en wanneer er **gereageerd** kan worden op de programmaherziening 2026.

In hoofdstuk 3 lees je over de **opzet** van het omgevingsbeleid en wordt toegelicht welke verschillende sturingsstijlen de provincie hanteert.

Hoofdstuk 4 gaat in op de **voorgestelde onderwerpen** die worden herzien en de **motivaties** waarom de onderwerpen worden herzien.

1.1. Programmaherziening

Wat is het programma?

Met het programma geven Gedeputeerde Staten (GS) uitvoering aan de Omgevingsvisie van Provinciale Staten (PS). Op grond van de Omgevingswet is een programma gericht op de uitwerking en uitvoering van het beleid voor de fysieke leefomgeving. In Zuid-Holland is ervoor gekozen om in de geest van de Omgevingswet het beleid voor de fysieke leefomgeving en het beleid dat indirect bijdraagt aan het verbeteren van deze leefomgeving op te nemen in één Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie wordt door Provinciale Staten (PS) vastgesteld. In Zuid-Holland is een programma op dezelfde manier vormgegeven als de Omgevingsvisie, zodoende is ook de benaming gelijkgetrokken naar het Omgevingsprogramma.

Een programma is op grond van de Omgevingswet vormvrij in te vullen, op dit moment bestaat het Omgevingsprogramma van Zuid-Holland uit alle maatregelen. Een maatregel heeft een aantal standaard elementen. Zo wordt in iedere maatregel antwoord gegeven op de vraag: 'Wat gaat de provincie doen?'. Vervolgens wordt aangegeven welke sturingsrol door de provincie wordt ingevuld met de maatregel. Deze onderdelen worden van nadere uitwerking voorzien. En tot slot wordt het gebied waar de maatregel van toepassing is zichtbaar gemaakt met een werkingsgebied.

Programma binnen de scope van deze wijziging

De programmaherziening is gericht op het herzien van de vrijwillige onderdelen van het omgevingsprogramma. Het grootste deel van het omgevingsprogramma van GS is te kwalificeren als een vrijwillig programma. Voor vrijwillige programma's is er geen totstandkomingsprocedure voorgescreven. Dit betekent dat er geen ontwerp gemaakt hoeft te worden dat ter inzage moet worden gelegd. Het is wel verplicht om voor de totstandkoming van deze onderdelen aan te geven wat er met participatie is gedaan en (de wijziging van) het programma na vaststelling te publiceren in het Provinciaal blad. Dit betekent dat vrijwillige programmaonderdelen snel zijn aan te passen.

Programma buiten de scope van deze wijziging

De provincie is wettelijk verplicht een 'Regionaal waterprogramma', een 'actieplan geluid' en 'beheerplannen Natura 2000' te hebben. Het regionaal waterprogramma is opgenomen in het Omgevingsprogramma, het actieplan geluid en de Natura 2000 beheerplannen zijn aparte programma's. Voor deze verplichte programma's is dus wel een verplichte uitgebreide totstandkomingsprocedure voorgescreven. De verplichte onderdelen van het regionaal waterprogramma die zijn opgenomen in het Omgevingsprogramma vallen daarmee buiten de scope van deze herziening.

Behalve voor de verplichte programmaonderdelen is een uitgebreide totstandkomingsprocedure ook voorgeschreven voor maatregelen waarvan de wijziging verplicht is. Ondanks dat deze maatregelen onderdeel kunnen zijn van het vrijwillige programma dienen de milieueffecten te worden onderzocht met het doorlopen van een plan-MER procedure. In deze procedure is de ontwerpstap met terinzagelegging nodig. Deze maatregelen kunnen dus niet in een kort proces worden herzien. Deze onderdelen van het omgevingsprogramma zullen dus altijd in samenhang met de Omgevingsvisie en/of Omgevingsverordening worden herzien en zijn geen onderdeel van deze programmaherziening.

1.2. Herziening op hoofdlijnen

Deze programmaherziening bevat voornamelijk actualisaties om het beleid actueel te houden. De aanleiding voor deze actualisaties is vierledig.

Ten eerste worden maatregelen op basis van nieuwe inzichten uit verkenning, onderzoek en/of evaluaties bijgesteld. Dit geldt voor tuinbouw, ruimte voor ondernemen, luchtkwaliteit en externe veiligheid.

Ten tweede worden actualisaties doorgevoerd als onderdeel van de klimaatstrategie. Met deze actualisatie wordt er in het beleid meer aandacht gevestigd op wat we als provincie doen om in te spelen op veranderende klimaatomstandigheden. Deze wijzigingen zitten voornamelijk in de maatregelen gericht op mobiliteit, natuur en klimaatadaptatie.

Ten derde zijn er twee maatregelen aan het omgevingsprogramma toegevoegd. Het gaat hierbij om de maatregel voor digitale infrastructuur en het opstellen van waterkalenders. Deze maatregelen geven uitwerking en uitvoering aan de beleidswijzigingen die in Herziening Omgevingsbeleid 2025 zijn vastgesteld in de Omgevingsvisie op 3 juni 2026. Ook het uitvoeringskader participatie en lokaal eigendom wordt met deze aanleiding toegevoegd.

Tot slot is de maatregel maatwerkregels kwaliteitseisen zwembadwater toegevoegd. Met deze maatregel geven GS als bevoegd gezag nadere invulling aan de kwaliteitseisen en handhaaft indien deze niet worden opgevolgd.

1.3. Regelmatig herzien van het programma

De Omgevingswet maakt het mogelijk om onderdelen van het Omgevingsprogramma, die niet benoemd zijn als (onderdeel van) een wettelijk verplicht programma, in een kort proces te herzien. Door het Omgevingsprogramma regelmatig te herzien blijft het actueel. Dit verhoogt de doeltreffendheid en doelmatigheid van de beleidsuitvoering.

De herzieningen kondigen we aan in de Lange Termijn Agenda Omgevingsbeleid (LTA)¹ van Provinciale Staten.

¹ Zie: <https://lta.zuid-holland.nl/>

2. Reageren op de programmaherziening

Dit hoofdstuk beschrijft hoe en wanneer er gereageerd kan worden op de programmaherziening 2026.

2.1. Participatie

Participatie is dat we eenieder betrekken bij het maken van beleid. We betrekken inwoners, medeoverheden, bedrijven en organisaties. Een onderdeel van de participatie is de internetconsultatie. Dat wil zeggen dat we via onze website een oproep doen om mee te denken over nieuw beleid waar we mee bezig zijn.

De internetconsultatie bestaat uit een wijzigingsweergave van het programma en de Nota van Motivering Internetconsultatie. De weergave laat in ~~rood doorstreept~~ zien welke tekst komt te vervallen, en in groen onderstreept welke tekst wordt toegevoegd aan het programma. De wijzigingsweergave wordt voorzien van een Nota van Motivering Internetconsultatie. In deze nota worden de wijzigingen onderbouwd en gemotiveerd.

Voor het bepalen van de participatie maken wij gebruik van [het participatiekompas van de provincie](#).

Tijdens de internetconsultatie kan eenieder reageren via omgevingsbeleid@pzh.nl. **Let op:** voor reacties van medeoverheden is geen bestuurlijk vastgestelde reactie nodig!

Een reactie kan worden ingediend via een formulier op de provinciale website. Elke indiener krijgt een ontvangstbevestiging. Bij het indienen van een reactie wordt gevraagd of wij de indiener mogen benaderen voor eventuele toelichting. Zo niet, dan kan bij het besluit worden teruggelezen hoe de reactie is verwerkt.

Bij het besluit wordt de 'Nota van Motivering Internetconsultatie' geactualiseerd. Hierbij wordt aangegeven hoe de input uit de participatie is verwerkt. Er wordt onder andere weergegeven welke partijen hebben meegedacht, wat hun inbreng was en hoe wij die verwerkt hebben. De actualisatie en motivering van het gelopen participatieproces zorgen voor een Nota van Motivering besluit.

2.2. Planning

De complete planning van de programmaherziening 2026 is hieronder weergegeven.

Programmaherziening 2026

7-jul-2026	Startbesluit	GS : Startbesluit
15-sep-26 t/m 13-okt-26	Concept	Ambtelijk : internetconsultatie
08-dec-26	Vaststelling	GS : vaststellen Programmaherziening
Q1 2027	Publicatie	Publicatie en inwerkingtreding

3. Omgevingsbeleid Zuid-Holland

In dit hoofdstuk lees je over de opzet van het omgevingsbeleid in Zuid-Holland met een toelichting van de verschillende sturingsstijlen die de provincie hanteert.

3.1. Opzet omgevingsbeleid

Het omgevingsbeleid in Zuid-Holland bestaat uit:

- Omgevingsvisie Zuid-Holland,
- Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) en
- Omgevingsprogramma Zuid-Holland.

De Omgevingsvisie bevat de hoofdlijnen van al het beleid voor de fysieke leefomgeving. Belangrijk onderdeel van de Omgevingsvisie is een set met zogenoemde 'beleidskeuzes', waarin per onderwerp is aangegeven wat de provincie wil bereiken.

De Omgevingsverordening bevat regels voor de doorwerking van het beleid naar onder meer het gemeentelijk Omgevingsplan en activiteiten van burgers en bedrijven in de fysieke leefomgeving.

Het Omgevingsprogramma bevat maatregelen voor de uitvoering en uitwerking van het beleid.

De Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening worden vastgesteld door Provinciale Staten. Het Omgevingsprogramma wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten. De programmaherziening bevat slechts wijzigingen van het Omgevingsprogramma.

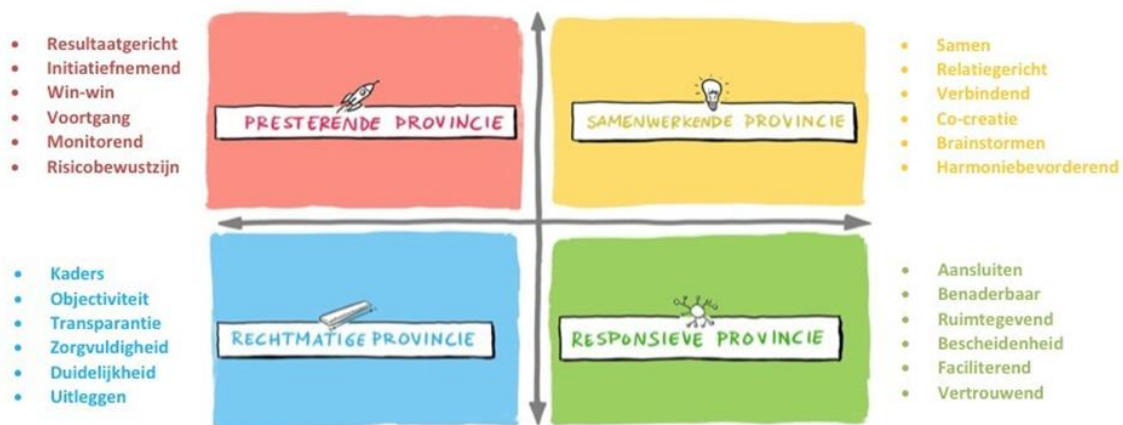
3.2 Sturingsstijlen

In het omgevingsprogramma wordt invulling gegeven aan sturingsstijlen. Hiervoor is in Hoofdstuk 2. Sturingsfilosofie Provincie Zuid-Holland van onze Omgevingsvisie het volgende vastgesteld:

De provinciale belangen en opgaven zijn de basis voor de provinciale rolname. De meervoudige sturing is gericht op het leveren van toegevoegde waarde. De sturing kan variëren van het bieden van eigen initiatiefruimte voor partners, samenwerken, maken van afspraken tot afdwingen. Het uitgangspunt is daarbij om bewust te kiezen voor de sturingsstijl die het meeste bijdraagt aan de betreffende opgave.

- **Presterende provincie:** waar overheidsinvesteringen onmisbaar zijn, zelf prestaties leveren.
- **Samenwerkende provincie:** waar (meer) regie nodig is, netwerkend werken.
- **Rechtmatige provincie:** waar normerend optreden noodzakelijk is, wettelijke bevoegdheden inzetten.

- **Responsieve provincie:** zoveel mogelijk overlaten aan initiatieven uit de

samenleving.

4. Onderwerpen Programmaherziening 2026

Dit hoofdstuk benoemt de beleidskeuzes waarvoor de beleidsuitwerking in het programma wordt bijgesteld. Vervolgens wordt iedere beleidsuitwerking benoemd met daarbij de titel van de maatregel. De wijziging wordt op hoofdlijnen toegelicht en de reden van de wijziging wordt kort gemotiveerd. Ook worden er per beleidsuitwerking de verwachte leefomgevingseffecten benoemd.

Beleidskeuze 2.1.1 Stimuleren duurzaam, veilig en slim personenvervoer Wijziging: Maatregel 2.1.1.3 Schonere Mobiliteit

Aanleiding van de wijziging

De aanleiding voor deze beleidswijziging is de herijking van de provinciale waterstofstrategie in samenhang met recente inzichten uit onderzoeken naar schone energiedragers. Daarnaast is er een nieuw afwegingskader voor laadinfrastructuur op eigen grond ontwikkeld.

Uit diverse onderzoeken en praktijkervaringen blijkt dat de beschikbaarheid van ruimte, netcapaciteit en duurzame energie steeds meer onder druk staat. Tegelijkertijd groeit de vraag naar laadinfrastructuur en duurzame energiedragers door de mobiliteitstransitie. Deze ontwikkeling vraagt om scherpere keuzes in de inzet van publieke middelen, provinciale gronden en infrastructuur.

Daarnaast is sprake van voortschrijdend inzicht in de effectiviteit en doelmatigheid van verschillende energiedragers binnen de mobiliteitssector. Voor personenmobiliteit ontwikkelt batterij-elektrisch vervoer zich momenteel sneller en grootschaliger dan waterstofmobiliteit. Batterij-elektrische toepassingen zijn efficiënter in energiegebruik, verder opgeschaald in de markt en op dit moment kosteneffectiever dan toepassingen op groene waterstof. Tegen deze achtergrond ontstaat behoefte aan een duidelijker beleidsmatig onderscheid tussen de inzet van energiedragers voor verschillende modaliteiten en toepassingen.

Deze beleidswijziging is belangrijk omdat er zo beter kan worden gestuurd op een doelmatige, toekomstbestendige en uitvoerbare inrichting van de mobiliteitstransitie, passend binnen de beschikbare ruimte, energie-infrastructuur en publieke middelen. Daarmee draagt de wijziging bij aan de provinciale doelen op het gebied van duurzame mobiliteit, CO₂ -reductie en een gezonde leefomgeving.

Motivering van de wijziging

De provincie ziet hier een rol voor zichzelf vanwege de samenhang tussen mobiliteit, energie-infrastructuur en ruimtegebruik. De toenemende druk op netcapaciteit, publieke middelen en beschikbare ruimte vraagt om duidelijke en samenhangende keuzes binnen de mobiliteitstransitie.

De voorgestelde wijziging sluit aan bij de herijking van de provinciale waterstofstrategie, waarin wordt gestuurd op een doelmatige inzet van energiedragers. Daarbij ligt de focus voor personenmobiliteit primair op batterij-elektrisch vervoer, gezien de snelle ontwikkeling en opschaling van deze technologie en infrastructuur. Waterstof blijft relevant voor toepassingen waar elektrificatie minder passend of haalbaar is, zoals zwaar goederenvervoer en industrie.

De provincie heeft hierin een rol omdat deze afweging gemeentegrenzen overstijgt en vraagt om provinciale samenhang in infrastructuur, energie en mobiliteitsbeleid.

Wat doet de provincie nu?

Schoner vervoer met minder of geen uitstoot van schadelijke stoffen zoals CO₂, stikstofdioxide en fijnstof. De provincie wil bijdragen aan een betere leefbaarheid en minder klimaatverandering en werkt daarom samen met andere partijen aan schonere vormen van vervoer en de bijbehorende tank- en laadinfrastructuur. De provincie doet onderzoek en ondersteunt regionale mobiliteitsprogramma's en –plannen. Door laadinfrastructuur aan te leggen, via de Regionale Agenda Laadinfrastructuur, wordt de overgang naar batterij-elektrisch én waterstof-elektrisch op weg geholpen.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

- De provincie scherpt haar beleid voor duurzame energiedragers in mobiliteit aan en maakt daarbij explicietere keuzes in de inzet van waterstof en batterij-elektrisch vervoer voor verschillende toepassingen en modaliteiten.
- De provincie zet niet langer actief in op waterstof als energiedrager voor personenauto's.
- De provincie richt haar inzet voor personenvervoer primair op batterij-elektrisch vervoer en de bijbehorende laadinfrastructuur.
- De provincie kijkt naar de inzet van eigen gronden, met aandacht voor efficiënt ruimtegebruik, netcapaciteit en ruimtelijke kwaliteit.
- De provincie hanteert een afwegingskader voor de realisatie van laadinfrastructuur op eigen gronden.

Welke sturingsstijl wordt met deze maatregel (hoofdzakelijk) ingevuld?

De provincie blijft samenwerken met gemeenten, netbeheerders en marktpartijen bij de uitrol van laadinfrastructuur en de uitvoering van regionale mobiliteitsprogramma's. De rol en sturingsstijl blijven ongewijzigd.

Leefomgevingseffecten

De keuze om niet in te zetten op waterstof voor personenvervoer heeft naar verwachting geen significante negatieve effecten op de leefomgeving, omdat deze toepassing momenteel nog beperkt tot ontwikkeling komt en er volwaardige, beter opschaalbare alternatieven beschikbaar zijn in de vorm van batterij-elektrisch vervoer. Dit draagt bij aan de vermindering van uitstoot van koolstofdioxide, stikstof en fijnstof, en daarmee aan een verbetering van de luchtkwaliteit en klimaatdoelstellingen.

Met het afweegkader laadinfrastructuur wordt daarnaast gestuurd op een doelmatige en ruimtelijk verantwoorde ontwikkeling van laadinfrastructuur op provinciale gronden. Per

locatie wordt beoordeeld in hoeverre realisatie wenselijk en passend is en wat de leefomgevingseffecten zijn.

Beleidskeuze 2.1.3 Duurzaam en efficiënt goederenvervoer

Wijziging: Maatregel 2.1.3.2 Versterken en veilig houden van goederencorridors

Aanleiding van de wijziging

De aanleiding voor deze wijziging is de verdere uitwerking van de afspraken uit het BO-MIRT Goederenvervoer Corridors (GVC) en de ontwikkeling van Clean Energy Hubs. Dit zijn locaties waar minimaal één zero-emissie energiedrager en één hernieuwbare energiedrager worden gecombineerd. Er is een Specifieke Uitkering (SPUK)-regeling beschikbaar gekomen voor haalbaarheidsonderzoeken en de uitvoering van Clean Energy Hubs voor zowel wegvervoer als voor de binnenvaart.

In de huidige maatregel ligt de nadruk vooral op laadinfrastructuur. In de praktijk is tankinfrastructuur voor onder andere waterstof en biobrandstoffen noodzakelijk voor de transitie van goederenvervoer.

De ontwikkeling van deze Clean Energy Hubs vraagt om een bredere benadering van energievoorzieningen voor goederenvervoer, waarin zowel laad- als tankinfrastructuur expliciet wordt meegenomen.

Motivering van de wijziging

Het expliciet opnemen van tank- én laadinfrastructuur voor schone energiedragers borgt dat provinciaal beleid aansluit op de uitvoeringspraktijk en op bestuurlijke afspraken. De Alternatieve brandstoffen (AFIR)-verordening en de afspraken over goederenvervoercorridors zijn hierbij relevant. Deze richten zich op de realisatie van een basisnetwerk van alternatieve brandstoffeninfrastructuur langs Trans-Europees transportnetwerk (TEN-T) -corridors voor zwaar verkeer. Binnen deze kaders is goederenvervoer in de transitie afhankelijk van een mix van energiedragers, waaronder elektriciteit, waterstof en biobrandstoffen. Dit is verder uitgewerkt in afspraken uit het BO-MIRT over de ontwikkeling van Clean Energy Hubs en de bijbehorende subsidieregeling die in de maak is. De provincie vult de middelen van uit de SPUK-regeling met eigen budgetten aan.

De explicitering van tank- én laadinfrastructuur door middel van Clean Energy Hubs is op dit moment nog niet goed verankerd in het omgevingsbeleid. Het risico hiervan is dat er budget gereserveerd is voor een subsidieregeling die niet volledig wordt ingezet omdat de ruimtelijke afweging niet goed gemaakt wordt. De ontwikkeling van Clean Energy Hubs vraagt om ruimte en duidelijke beleidskaders om locaties te kunnen beoordelen en te wegen. Ruimte is schaars in de provincie waardoor het erg belangrijk is om dit expliciet in het omgevingsbeleid als maatregel op te nemen. Hierdoor wordt beter richting gegeven aan ruimtelijke keuzes en wordt de samenhang met provinciale mobiliteitsdoelen versterkt, waaronder CO₂ -reductie, stikstof en fijnstof. Clean Energy Hubs worden zo in de ruimtelijke afweging als volwaardig en sturend onderdeel van de mobiliteitsopgave meegewogen.

Het wordt ook duidelijker welke rol de provincie heeft in het mogelijk maken en sturen van de benodigde infrastructuur voor de transitie naar schone energiedragers in het goederenvervoer. Door de nieuwe subsidieregeling Clean Energy Hubs faciliteert de provincie schone tank- én laadinfrastructuur, wat een wijziging is ten opzichte van eerdere teksten in het omgevingsbeleid.

Wat doet de provincie nu?

De provincie wil goederenstromen optimaliseren en gericht toewerken naar een toekomstbestendige economie met een betere leefomgevingskwaliteit en gezondheid. Ze geeft voorrang aan een duurzame, digitale en inclusieve economie, met borging van maatschappelijke meerwaarde. De provincie zet in op het creëren van hubs, denk aan veilig truck parkeren, schone laadinfrastructuur en koelopslag. Daarnaast zet de provincie in op

digitalisering, bijvoorbeeld voor het bundelen van goederenstromen. En het stimuleren van vervoer via spoor, water en buis voor o.a. bouw, afval en stadslogistiek. Inzet hierbij is:

1. Het creëren van hubs (voor onder andere veilig truck parkeren, schone laadinfrastructuur en koelopslag voor vers transport);
2. Digitalisering voor bijvoorbeeld bundeling van goederenstromen;
3. Ladingverschuiving via spoor, water en buis, met aandacht voor bouw-, afval- en stadslogistiek. De provincie werkt hiervoor samen met partners binnen en buiten de provincie.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

- De provincie ontwikkelt een subsidieregeling voor Clean Energy Hubs en werkt via de Regionale Agenda Laadinfrastructuur (RAL) aan de realisatie van locaties voor corridorladen.
- Deze regeling ondersteunt de ontwikkeling van locaties waar tank- en laadinfrastructuur voor schone energiedragers wordt gecombineerd.
- Hiermee wordt invulling gegeven aan de BO-MIRT-afspraken en aangesloten bij bestaande programma's zoals de Regionale Agenda Laadinfrastructuur (RAL).
- Clean Energy Hubs worden expliciet als maatregel benoemd, zodat deze in de ruimtelijke afweging als volwaardig en sturend onderdeel van de mobiliteitsopgave worden meegewogen.
- Er wordt gestuurd op een bredere energiemix voor goederenvervoer, waaronder elektriciteit, waterstof en biobrandstoffen.

Welke sturingsstijl wordt met deze maatregel (hoofdzakelijk) ingevuld?

Samenwerkende provincie. De rol en sturingsstijl blijft hetzelfde. De provincie werkt samen met gemeenten, marktpartijen en netwerkpartners aan de ontwikkeling van Clean Energy Hubs en de bijbehorende infrastructuur.

Leefomgevingseffecten

De maatregel draagt bij aan de ontwikkeling van nieuwe locaties voor tank- en laadinfrastructuur voor goederenvervoer. Deze locaties worden primair gesitueerd langs Rijks- en provinciale infrastructuur, op bedrijventerreinen en langs vaarwegen, waardoor de ruimtelijke impact wordt beperkt en wordt aangesloten bij bestaande logistieke structuren.

Tegelijkertijd draagt de ontwikkeling van Clean Energy Hubs bij aan de versnelling van de reductie van koolstofdioxide, stikstof en fijnstof in het goederenvervoer, door het faciliteren van de inzet van schone energiedragers en daarmee een bijdrage te leveren aan klimaat- en luchtkwaliteitsdoelstellingen.

Beleidskeuze 2.2.1 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Wijziging: Maatregel 2.2.1.1 Realiseren duurzaamheidsambitie via assetmanagement provinciale infrastructuur

Aanleiding en motivering van de wijziging

Maatregel 2.2.1.1, zoals gepubliceerd in februari 2025, mist belangrijke informatie rondom de duurzaamheidsdoelstellingen en -aanpak voor de provinciale infrastructuur. Duurzaamheidsdoelstellingen voor 2030 waren per abuis niet meer opgenomen. Deze doelstellingen zijn belangrijk om voortgang richting de doelen voor 2050 (zoals beschreven in de bovenliggende beleidskeuze) inzichtelijk te maken en zijn in lijn met een aantal convenanten en akkoorden waar de provincie zich aan gecommitteerd heeft. Daarnaast is de maatregel nu te summier uitgewerkt en geeft deze hierdoor geen goed beeld van de verduurzamingsaanpak voor de provinciale infrastructuur.

De volgende wijzigingen zijn gemaakt in de maatregel:

- Doelstellingen voor 2030 toegevoegd
- Relevante verduurzamingsconvenanten en -akkoorden benoemd
- Uitgebreidere beschrijving van verduurzamingsaanpak opgenomen
- Drie concrete voorbeelden van aanpak opgenomen

Wat doet de provincie nu?

De provincie wil waar mogelijk duurzaamheidsambities helpen te realiseren via het beheer en onderhoud van infrastructuur. De afweging van duurzame alternatieven vormt een integraal onderdeel van assetmanagement.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

Nieuwe tekst onder 'Wat gaat de provincie doen?':

De provincie wil duurzaamheidsambities helpen te realiseren via het beheer en onderhoud van infrastructuur, waar de grootste directe impact te behalen valt. De afweging van duurzame alternatieven vormt een integraal onderdeel van assetmanagement.

Dit leidt niet tot een verandering in aanpak.

Sturingsstijl

Presterende provincie, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Leefomgevingseffecten

De doelstellingen en aanpak zoals beschreven in de nieuwe maatregeltekst zijn niet anders dan voorheen en daarom worden geen leefomgevingseffecten verwacht. In algemene zin draagt verduurzaming van het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur positief bij aan de leefomgeving door o.a. het afremmen van klimaatverandering, verbeterde klimaatbestendigheid, schonere lucht en meer biodiversiteit.

Beleidskeuze 3.1.2 Eerlijke energietransitie

Wijziging: Maatregel 3.1.2.1 Participatie en lokaal eigendom in de energietransitie

Aanleiding van de wijziging

In de vastgestelde maatregeltekst (herziening 2025) heeft de provincie toegezegd een uitvoeringskader participatie en lokaal eigendom bij grootschalige energieprojecten op te stellen. Het kader wordt vanwege het hoge detailniveau niet als wijziging van de maatregeltekst zelf opgenomen, maar als bijlage bij het programma gevoegd. Deze programmaherziening formaliseert die toevoeging en actualiseert de maatregeltekst waar nodig.

Motivering van de wijziging

De provincie is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing van grootschalige wind- en zonneprojecten. De provincie wil duidelijkheid bieden over wat zij verwacht van ontwikkelende partijen bij grootschalige energieprojecten, en over haar eigen rol daarin. Zonder vastgesteld kader ontbreekt die duidelijkheid: ontwikkelende partijen weten niet aan welke eisen zij moeten voldoen, gemeenten, omgeving en energiegemeenschappen weten niet wat zij van de provincie kunnen verwachten, en de provincie zelf heeft onvoldoende houvast om haar rol als bevoegd gezag consistent in te vullen. Een overkoepelende aanpak biedt die duidelijkheid voor alle betrokken partijen, in alle fases van een project.

Wat doet de provincie nu?

De provincie Zuid-Holland wil dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties betekenisvol en gelijkwaardig worden betrokken bij grootschalige energieprojecten. De provincie zet in op zeggenschap en eigenaarschap van de omgeving, met als uitgangspunt minimaal 90% lokaal eigendom per grootschalig energieproject. Waar mogelijk streeft de provincie naar volledig lokaal eigendom.

De provincie stelt een uitvoeringskader participatie en lokaal eigendom bij grootschalige energieprojecten op. Dit kader bouwt voort op onze visie en geeft richting aan de manier waarop inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties betekenisvol kunnen deelnemen aan de energietransitie en hiervan kunnen profiteren. Tegelijkertijd biedt het duidelijkheid over de verwachtingen en verantwoordelijkheden van initiatiefnemers, bevoegd gezag en de omgeving. Het kader legt definities, toepassingsbereik en voorwaarden vast en geldt direct voor projecten waar de provincie zelf bevoegd gezag heeft, ook wanneer dit bevoegd gezag wordt overgedragen.

Daarnaast ondersteunt de provincie gemeenten actief bij het realiseren van lokaal eigendom en het behalen van minimaal 90%. Zij ondersteunt gemeenten bij het verkennen van hun mogelijkheden, deelt goede voorbeelden en instrumenten en brengt via de jaarlijkse monitor lokaal eigendom kansen en knelpunten in kaart. De vorm van deze ondersteuning is flexibel en kan bestaan uit handreikingen, voorbeelden of andere praktische instrumenten, afhankelijk van wat gemeenten nodig hebben. Dit geldt ook specifiek voor Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER) projecten.

De provincie stimuleert en faciliteert energiegemeenschappen en energiecoöperaties. Dit doet zij onder andere via kennisdeling, financiële ondersteuning, normering en professionalisering. Via het Ontwikkelfonds voor energiecoöperaties en via structurele steun aan de koepelorganisatie Energie Samen Zuid-Holland (ESZH) maakt de provincie het mogelijk dat coöperaties en energiegemeenschappen professionaliseren en projecten

realiseren. Inclusiviteit is hierbij een expliciet aandachtspunt: ook mensen met een kleine beurs of beperkte mogelijkheden moeten kunnen meedoen en profiteren.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

- De aanpak participatie en lokaal eigendom bij grootschalige energieprojecten is vastgesteld en wordt geïmplementeerd.
- De provincie past het kader toe in projecten waarbij zij bevoegd gezag is.
- De provincie stelt gemeenten het kader beschikbaar als vrijwillig instrument voor hun eigen vergunningverlening en biedt actieve ondersteuning bij de toepassing ervan.

Sturingsstijl

Samenwerkende provincie, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Leefomgevingseffecten

De maatregeltekst zelf heeft geen directe effecten op de fysieke leefomgeving. Het kader stuurt op de manier waarop grootschalige energieprojecten worden ingepast en begeleid. Goede participatie en een hogere mate van lokaal eigendom draagt bij aan maatschappelijk draagvlak/acceptatie, waardoor energieprojecten kans van slagen hebben en de transitie naar hernieuwbare energie in Zuid-Holland versnelt. Directe leefomgevingseffecten worden beoordeeld bij individuele projectbesluiten.

Beleidskeuze 4.1.2 Transitie van de tuinbouwketen

Wijziging: Maatregel 4.1.2.3 Bevorderen duurzame tuinbouwgebieden en -netwerken

Aanleiding van de wijziging

Naar aanleiding van de uitgevoerde Verkenning Tuinbouwvisie wordt voorgesteld om een aantal concrete voorstellen uit het handelingsperspectief te vertalen in het Omgevingsprogramma. Hierbij wordt specifiek ingegaan om de nadere duiding van toekomstbestendige tuinbouwgebieden en het opstellen van een afweegkader brede welvaart. Daarnaast wordt klimaatadaptatie nader verwerkt in de maatregel.

Motivering van de wijziging

De provincie heeft vanuit economische stimulering, ruimtelijke ordening, water- en milieuaspecten een rol in de tuinbouw in Zuid-Holland. De provincie heeft er belang bij dat de tuinbouw in Zuid-Holland bijdraagt aan brede welvaart. Door nadere duiding van de verschillende tuinbouwgebieden en uitwerking van een afweegkader brede welvaart voor de tuinbouw wordt het voor de provincie mogelijk om effectief invulling te geven aan haar rol. De invulling daarvan zal in samenwerking met gemeenten en relevante stakeholders ingevuld moeten worden.

Wat doet de provincie nu?

De provincie Zuid-Holland versnelt de transitie naar een toekomstbestendig en duurzaam tuinbouwcluster dat op mondiale schaal toonaangevend en innovatief opereert. Een tuinbouwcluster waar economie en ecologie in balans zijn. Er blijft voldoende ruimte in de provincie voorhanden voor de tuinbouwketen (primaire productie van teelt, veredeling, toelevering, handel en logistiek) als economische sector en voor voedselzekerheid. Hiervoor zet de provincie in op de ontwikkeling van duurzame tuinbouwgebieden voor de tuinbouwketen met een schoon en prettig werk-, woon- en leefklimaat. Duurzame tuinbouwgebieden zijn klimaatneutraal, voorzien van duurzame energie- en CO2-netwerk, kennen nagenoeg nul-emissies naar lucht, water en bodem, met ruimte voor circulaire (gebieds-)oplossingen, hebben een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting en ruimte voor natuur en biodiversiteit. Deze gebieden vragen om duurzame ruimtelijke randvoorwaarden (water-, energie-, logistiek netwerk), (gebiedsgerichte) slimme systemen en een efficiëntieslag in het ruimtegebruik zoals meervoudig en slim ruimtegebruik.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

- Toekomstbestendige tuinbouwgebieden. Verdere uitwerking toekomstbestendigheid van tuinbouwgebieden, waarbij we aangeven wat wij verstaan onder een toekomstbestendig tuinbouwgebied en aan welke randvoorwaarden voldaan moet zijn. Met deze uitwerking kunnen we in beeld brengen welke gebieden nu al toekomstbestendig zijn en welke nog niet. Ook onderzoeken we welk instrumentarium ontwikkeld kan worden voor tuinbouwgebieden om toekomstbestendig te worden. Hierbij kan gedacht worden aan financiële, planologische en organisatorische instrumenten.
- Brede welvaart als afweegkader. We stellen een afweegkader op waarin we de impact van ontwikkelingen en projecten op brede welvaart duiden, zodat dit meer centraal komt te staan bij de inzet van de provincie in de tuinbouw. Op deze manier verbinden we brede welvaart nadrukkelijker met de ambities en agenda's van de stakeholders. Dat kader wordt in samenwerking met de greenportgemeenten tot stand gebracht. Bijdrage aan gerichte duurzame groei is hierbij het vertrekpunt.

- Klimaatadaptatie. We passen ons beleid aan zodat vooraf rekening gehouden wordt met de gevolgen van klimaatverandering. Bij uitvoering van activiteiten en handelingen wordt rekening gehouden met klimaatadaptatie en mogelijk gevolgen.

Sturingsstijl

Presterende provincie, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Leefomgevingseffecten

Er valt te verwachten dat de beoogde wijziging een positief effect heeft op de leefomgeving. Diverse activiteiten worden in balans afgewogen vanuit het perspectief van brede welvaart.

Beleidskeuze 4.1.4 Digitale Economie

Toevoeging: Maatregel 4.1.4.3 Digitale Infrastructuur

Aanleiding van de wijziging

Het belang van digitale infrastructuur groeit snel. Vrijwel alle sectoren van de economie – van industrie en logistiek tot wetenschap en overheid – zijn in toenemende mate afhankelijk van digitale toepassingen, Cloud infrastructuur en data. Nieuwe technologieën zoals artificiële intelligentie (AI) versnellen deze ontwikkeling en vergroten de vraag naar rekenkracht en dataopslag.

Aan de andere kant leggen datacenters beslag op schaarse fysieke systemen, met name elektriciteitsinfrastructuur en (in mindere mate) water en ruimte. In een provincie waar netcongestie en ruimtedruk al groot zijn, kan de vestiging van nieuwe datacenters leiden tot spanningen tussen economische ontwikkeling en fysieke randvoorwaarden. Daarom hebben wij een strategie nodig voor digitale infrastructuur in samenwerking met regionale partners.

Motivering van de wijziging

Op Europees en nationaal niveau groeit het belang van digitale soevereiniteit en wordt digitale infrastructuur gezien als essentieel voor innovatie, economische concurrentiekracht en technologieontwikkeling zoals AI en cloud. Dit leidt tot druk om voldoende (Europese) datacentercapaciteit te ontwikkelen. De strategie zal een sterkere provinciale regierol bij de vestiging van datacenters uitwerken. Met daarbij het belang van digitale infrastructuur voor de economie, maatschappelijke opgaven en de strategische autonomie van Europa. Het standpunt t.o.v. de vestiging van hyperscalers blijft ongewijzigd.

Tegelijkertijd ontstaat op lokaal niveau juist weerstand tegen nieuwe datacenters, vanwege ruimtegebruik, druk op het elektriciteitsnet en beperkte werkgelegenheid. Die tegenstand is vaak gericht tegen “alle” datacenters, ongeacht de omvang en de toepassing. Gemeenten hebben bovendien beperkte sturingsmogelijkheden en kiezen in een context van schaarste regelmatig voor beperking of uitsluiting. Daarom is samenwerking met gemeenten essentieel voor een succesvolle strategie digitale infrastructuur.

Wat doet de provincie nu?

Digitale economie

Het gebruik van digitalisering in de economische sectoren in Zuid-Holland heeft grote gevolgen. Door het gebruik van digitalisering zijn processen efficiënter geworden en zijn er nieuwe businessmodellen gekomen in bijna alle sectoren. De provincie weet dat sterke sectoren zoals het havenindustriële complex, maakindustrie en de tuinbouwsector in de komende 10-15 jaar hun manier om geld te verdienen sterk zullen veranderen en dat digitalisering hier een rol in speelt.

De provincie wil zorgen voor een goede ondersteuning van de economie bij deze digitale verandering en dat alle sectoren de juiste digitale voorwaarden hebben. De provincie Zuid-Holland zet daarom in op:

- Innovatieve manieren om geld te verdienen door gebruik te maken van innovatieve digitale technieken.
- Verbeteren van het vestigingsklimaat voor de digitale economie.
- Bijdragen aan de digitale verandering voor het hele mkb en tussen sectoren.
- Vastleggen en versterken van publieke waarden in de digitalisering van de Zuid-Hollandse economie.

- Verbeteren van de digitale weerbaarheid van de Zuid-Hollandse economie.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

In de te vormen strategie digitale infrastructuur wordt onder meer gekeken naar:

- Het onderscheid tussen typen datacenters (enterprise, colocatie, hyperscale)
- Mogelijke clustering rond bestaande digitale en economische ecosystemen
- Randvoorwaarden op het gebied van energie, water en ruimte
- De rol en sturingsinstrumenten van de provincie in relatie tot gemeenten, het Rijk en marktpartijen

De datacenterstrategie gaat daarmee niet alleen over het reguleren van datacenters, maar ook over de strategische positionering van digitale infrastructuur binnen het energiesysteem, de economische ontwikkeling en de digitale autonomie van Zuid-Holland. Dit in samenwerking met andere Zuid-Hollandse partijen.

Sturingsstijl

Samenwerkende provincie, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Leefomgevingseffecten

Verwachte effect op de leefomgeving is gestuurde inpassing van datacenters in Zuid-Holland. Daarmee wordt beoogd richting te geven aan de ontwikkeling van digitale infrastructuur in Zuid-Holland, in balans met ruimtelijke kwaliteit, energie-infrastructuur, de strategische positie van de provincie binnen de digitale economie, binnen het kader van brede welvaart.

Bij het opstellen van de strategie wordt rekening gehouden met de volgende elementen van brede welvaart:

Mogelijke positieve effecten

- Versterking van digitale autonomie en strategische positie van Europa en Nederland;
- Versterking van de digitale economie en het verdienvermogen van Zuid-Holland;
- Ondersteuning van innovatie, kennisontwikkeling en digitalisering;
- Mogelijke bijdrage aan het energiesysteem via flexibiliteit in elektriciteitsvraag en benutting van restwarmte.

Mogelijke negatieve effecten

- Maatschappelijke weerstand tegen nieuwe vestigingen;
- Druk op het elektriciteitsnet en mogelijke bijdrage aan netcongestie;
- Watergebruik voor koeling en mogelijke impact op drinkwater en waterkwaliteit;
- Effecten op leefomgeving en ruimtegebruik;
- Relatief beperkte directe werkgelegenheid.

Deze mogelijke maatschappelijke effecten worden gewogen en meegenomen bij het opstellen van de strategie digitale infrastructuur. In deze fase zal dit nog geen effect op de leefomgeving hebben.

Beleidskeuze 4.1.6 Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen.

Wijziging: Maatregel 4.1.6.1 Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen

Actualisatie van het onderdeel 'Concentratie en bundeling van nieuwe detailhandel primair in de centra van wijken, dorpen en steden'.

Aanleiding van de wijziging

In het provinciale Omgevingsbeleid is het (ruimtelijke) detailhandelsbeleid opgenomen. Hiermee stuurt de provincie op ruimtelijke detailhandelsontwikkelingen die van invloed zijn op het provinciale belang van attractieve en levendige winkel- en centrumgebieden. Dit is ook relevant voor het algemene woon-, werk- en leefklimaat in Zuid-Holland.

Koopstromenonderzoek biedt data en informatie voor de actuele onderbouwing van het detailhandelsbeleid. Zuid-Holland voert daarom regelmatig (circa eens per vier jaar) samen met de Randstad-provincies het Koopstromenonderzoek uit, laatst in 2025. Naar aanleiding van het Koopstromenonderzoek 2025 zijn nadere analyses uitgevoerd om te bezien of het provinciaal detailhandelsbeleid op onderdelen actualisatie behoeft. Hieruit blijkt dat het Omgevingsprogramma op onderdelen ('Functioneren detailhandelsstructuur') geactualiseerd moet worden. Indien het Koopstromenonderzoek daarnaast nog aanleiding geeft tot actualisaties van Omgevingsvisie/Omgevingsverordening zullen die landen in de Herziening 2028. Daarnaast wordt de tekst op onderdelen verduidelijkt zodat beter aangesloten wordt bij de daadwerkelijke uitvoering.

Motivering van de wijziging

De provincie staat voor een toekomstbestendige economie met een gezond en aantrekkelijk vestigingsklimaat voor haar ondernemers en inwoners. De ruimte in Zuid-Holland is schaars en die ruimte staat onder druk door vele functies die om ruimte vragen. De provincie geeft ruimtelijk-economisch beleid vorm, zodat het bijdraagt aan brede welvaart voor alle Zuid-Hollanders. Het gaat daarbij om voldoende werklocaties van de juiste kwaliteit en op de juiste plek. De provincie hecht in dit kader onder meer veel waarde aan vitale, krachtige en aantrekkelijke stads- en dorpscentra en wil, om dat te bereiken, detailhandel concentreren in de centra, de detailhandelsstructuur versterken door deze vooral kwalitatief te verbeteren en ook de bereikbaarheid en de beschikbaarheid van detailhandels- voorzieningen te garanderen.

De provincie is verantwoordelijk voor de regionale ruimtelijke ordening en regionale economie. Ruimtelijk-economisch beleid vraagt om regionale afstemming. De keuze van de ene gemeente heeft al snel gevolgen voor de andere gemeente, bijvoorbeeld als het gaat om de hoeveelheid ruimte voor ondernemen (tegengaan van overcapaciteit bij nieuwe detailhandelsontwikkelingen) of de juiste locatie (detailhandel primair concentreren en clusteren in de centra). De provincie kan met haar ruimtelijk beleid lokale belangen overstijgen en effecten van nieuwe ontwikkelingen op elkaar afstemmen en waar nodig tegen elkaar afwegen. Hiermee wordt ook voor iedereen een gelijkwaardig en evenwichtig speelveld bevorderd. Naast de inzet van ruimtelijke regels zet de provincie ook flankerend beleid in zoals subsidieregelingen, het delen van kennis en informatie, onderzoek, het organiseren van netwerken en het inzetten van ambassadeurs.

Wat doet de provincie nu?

De provincie streeft naar een welvarend en krachtig Zuid-Holland met ruimte voor ondernemerschap. Een goed vestigingsklimaat met concurrerende, toekomstbestendig bedrijventerreinen, vitale, krachtige en aantrekkelijke stads- en dorpscentra en een sterke kantorenmarkt dragen daaraan bij. Het gaat daarbij om voldoende werklocaties van de juiste kwaliteit en op de juiste plek, De provincie zet daarom in op:

- Concurrerende en toekomstbestendige bedrijventerreinen;
- Concentratie en bundeling van nieuwe detailhandel primair in de centra van wijken, dorpen en steden;
- Juiste kantoor op de juiste plek.

De provincie doet dit door het opstellen van ruimtelijke regels, maar ook door flankerend beleid zoals subsidieregelingen, het delen van kennis en informatie, onderzoek, het organiseren van netwerken en het inzetten van ambassadeurs.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

Met de actualisatie van het Omgevingsprogramma gaat de provincie niet iets anders of aanvullends doen. Het huidige Omgevingsprogramma blijft in stand. Wel wordt dit omgevingsprogramma op onderdelen geactualiseerd en zullen er tekstonderdelen worden verduidelijkt.

Sturingsstijl

Samenwerkende provincie, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Leefomgevingseffecten

Er worden geen effecten op de leefomgeving verwacht voor dit onderdeel van het Omgevingsprogramma omdat er slechts op enkele onderdelen ('functioneren detailhandelsstructuur') actualisaties worden doorgevoerd. Ook wordt de tekst op onderdelen verduidelijkt.

Beleidskeuze 5.1.1 Nieuwe natuur realiseren

Wijziging: Maatregel 5.1.1.2 Versterken natuur- en landschapswaarden

Aanleiding van de wijziging

Binnen de Herziening van de Omgevingsvisie 2025 heeft een aanscherping plaatsgevonden op delen van het provinciaal beleid op basis van de Water en Bodem Sturende principes. Dit heeft betrekking op de verschillende beleidsvelden en opgaven, waaronder natuur.

Klimaatverandering vergroot de huidige uitdagingen waar de provincie voor staat met het behalen van doelen voor natuur en landschap waaronder icoonsoorten, boerenlandvogels, bos en bomen en groenblauwe dooradering. Door klimaatverandering neemt de kans op extreme weersomstandigheden toe, zoals langere periodes van droogte, meer neerslag in de winter en piekbuien in de zomer. Deze omstandigheden hebben o.a. invloed op de leefomstandigheden, voedselbeschikbaarheid en het voortplantingssucces van verschillende soorten. En daarmee ook op het verspreidingsareaal en de instandhoudingsdoelen van beschermde soorten. Daarnaast hebben veel natuurmaatregelen juist een dempende werking op (effecten van) klimaatverandering. De maatregelen worden bijgesteld om aan te sluiten bij deze veranderende omstandigheden.

Motivering van de wijziging

PS heeft middels motie 1522 gevraagd om een routekaart om in 2050 klimaatbestendig te zijn. Dit vraagt onder meer een herziening van de klimaatadaptatiestrategie. Belangrijke beleidsrijke documenten van de Europese Unie, het Rijk en het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie vormen uitgangspunt en komen naar verwachting eind 2026 beschikbaar. Hierdoor volgt een nieuwe totaalstrategie pas in 2027/2028. In de tussenliggende periode (2026) kunnen wel al de maatregelen aangescherpt worden via de programmaherziening. Dit betreft ook maatregelen voor verschillende beleidsvelden, waaronder Natuur.

Wat doet de provincie nu?

De provincie wil de natuur- en landschapswaarden zowel binnen als buiten begrensde natuurgebieden behouden en versterken. De natuur- en landschapswaarden van een gebied kunnen worden gemeten aan de hand van de biodiversiteit. De provincie heeft 40 icoonsoorten vastgesteld die zij wil beschermen, deze soorten staan voor de diverse natuur- en landschapstypen binnen Zuid-Holland. Ook andere soorten liften mee op maatregelen ter verbetering van het leefgebied van icoonsoorten. Door de leefgebieden van deze icoonsoorten op orde te brengen, zal het beter gaan met de Zuid-Hollandse natuur. Een deel van de icoonsoorten en karakteristieke leefgebieden wordt beschermd door begrensde natuurgebieden. Andere soorten komen ook of juist voor op het platteland of in de stad. Ook daar werkt de provincie er aan deze soorten en hun leefgebied te versterken. Bijvoorbeeld door te werken aan de groenblauwe dooradering en het realiseren van bijenlandschappen.

De provincie wil kansen benutten en creëren voor de uitbreiding van bos en bomen. Bossen leveren veel ecosysteemdiensten en kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan veel van de provinciale opgaven zoals recreatie, gezondheid (onder andere door versterken immuunsysteem en verminderen van stress), CO₂ -opslag, biodiversiteit, klimaatadaptatie (tegengaan hittestress en opvang overmatige neerslag). Deze bosuitbreidingsambitie is ook onderdeel van het ZH-PLG en komt voort uit afspraken in het kader van het klimaatakkoord.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

De handelingswijze die wij toepassen bij het uitvoeren van deze maatregel worden verrijkt. Hierbij wordt meer aandacht gelegd op klimaatadaptatie. Onder andere bij de bos- en bomenopgave, vanwege de forse link met het klimaat vanuit de mitigatie kant, maar ook vanuit de adaptieve kant: CO2 en hittestress reductie, en aanplant van soorten passend bij huidig en toekomstig klimaat.

Welke sturingsstijl wordt met deze maatregel (hoofdzakelijk) ingevuld?

Presterende provincie, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Leefomgevingseffecten

Op basis van deze wijziging zijn geen directe leefomgevingseffecten te voorzien.

Beleidskeuze 5.1.2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten

Wijziging: Maatregel 5.1.2.1 Beschermen natuur en soorten

Aanleiding van de wijziging

Binnen de Herziening van de Omgevingsvisie 2025 heeft een aanscherping plaatsgevonden op delen van het provinciaal beleid op basis van de Water en Bodem Sturende principes. Dit heeft betrekking op de verschillende beleidsvelden en opgaven, waaronder natuur.

Klimaatverandering vergroot de huidige uitdagingen waar de provincie voor staat met het behalen van doelen voor natuur en landschap waaronder icoonsoorten, boerenlandvogels, bos en bomen en groenblauwe dooradering. Door klimaatverandering neemt de kans op extreme weersomstandigheden toe, zoals langere periodes van droogte, meer neerslag in de winter en piekbuien in de zomer. Deze omstandigheden hebben o.a. invloed op de leefomstandigheden, voedselbeschikbaarheid en het voortplantingssucces van verschillende soorten. En daarmee ook op het verspreidingsareaal en de instandhoudingsdoelen van beschermde soorten. Daarnaast hebben veel natuurmaatregelen juist een dempende werking op (effecten van) klimaatverandering. De maatregelen worden bijgesteld om voldoende aan te sluiten bij deze veranderende omstandigheden.

Motivering van de wijziging

PS heeft middels motie 1522 gevraagd om een routekaart om in 2050 klimaatbestendig te zijn. Dit vraagt onder meer een herziening van de klimaatadaptatiestrategie. Belangrijke beleidsrijke documenten van de Europese Unie, het Rijk en het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie vormen uitgangspunt en komen naar verwachting eind 2026 beschikbaar. Hierdoor volgt een nieuwe totaalstrategie pas in 2027/2028. In de tussenliggende periode (2026) kunnen wel al de maatregelen aangescherpt worden via de programmaherziening. Dit betreft ook maatregelen voor verschillende beleidsvelden, waaronder Natuur.

Wat doet de provincie nu?

De provincie wil de gunstige staat van instandhouding van de beschermde flora en faunasoorten bereiken en behouden. Daarvoor is bescherming van de gebieden en flora en fauna soorten nodig. Met deze bescherming wil de provincie handelingen die beschermde gebieden en de populatie van beschermde soorten kunnen aantasten, voorkomen of in ieder geval beperken. Naast het beperken van handelingen zet de provincie ook in op de eliminatie en beheer van invasieve exoten.

De provincie wil dat de gunstige staat van instandhouding in de planvormingsfase wordt meegenomen. Op deze wijze kan eventuele aantasting van deze status in de besluitvorming worden meegenomen. Dit gaat de provincie bereiken voor wat de soorten- en houtopstanden bescherming betreft via doelmatige en heldere regels voor vergunningen en vrijstellingen. De ruimtelijke bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (inclusief de Natura2000 gebieden) en de belangrijke en kansrijke weidevogelgebieden wordt in helder beleid en regels voor bescherming en compensatie bepaald.

De provincie onderzoekt hoe zij programma's kan opstellen en vaststellen voor het aanwijzen van vergunning vrije gevallen voor flora- en fauna-activiteiten. Deze programma's zijn erop gericht om populaties van soorten te behouden en waar mogelijk te versterken en hebben tevens tot doel om ruimtelijke ontwikkelingen onder voorwaarden mogelijk te maken.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

Daarnaast zien we kansen voor exotenbestrijding gelinkt aan klimaatverandering: hoe warmer het wordt, hoe meer bepaalde exoten mogelijk zullen gedijen in ons land. Door goed contact met soortenorganisaties, medeoverheden en buurlanden is er voldoende zicht op veranderingen in verspreiding van exoten, ook als gevolg van klimaatverandering. Deze samenwerking wordt meer expliciet gemaakt in de tekst van de maatregel. Het gaat hierbij vooral om natuur buiten de beschermde gebieden. Doelen voor Natura 2000 gebieden worden door het Rijk gesteld, waarbij de provincie (op verzoek van PS) een klimaatanalyse in een speciale klimaatparagraaf invoegt in de N2000 beheerplannen.

Welke sturingsstijl wordt met deze maatregel (hoofdzakelijk) ingevuld?

Rechtmatige provincie, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Leefomgevingseffecten

Op basis van deze wijziging zijn geen directe leefomgevingseffecten te voorzien.

Beleidskeuze 5.1.3 Natuurinclusieve transitie

Aanleiding van de wijzigingen

Binnen de Herziening van de Omgevingsvisie 2025 heeft een aanscherping plaatsgevonden op delen van het provinciaal beleid op basis van de Water en Bodem Sturende principes. Dit heeft betrekking op de verschillende beleidsvelden en opgaven, waaronder natuurinclusief en biodiversiteit.

Motivering van de wijzigingen

PS heeft middels motie 1522 gevraagd om een routekaart om in 2050 klimaatbestendig te zijn. Dit vraagt onder meer een herziening van de klimaatadaptatiestrategie. Belangrijke beleidsrijke documenten van de Europese Unie, het Rijk en het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie vormen uitgangspunt en komen naar verwachting eind 2026 beschikbaar. Hierom zal de herziening daarna worden uitgevoerd. In de tussenliggende periode kunnen wel al de maatregelen aangescherpt worden via de programmaherziening. Dit betreft ook maatregelen voor verschillende beleidsvelden, waaronder Natuurinclusief en Biodiversiteit.

Hiervoor worden de volgende drie maatregelen geactualiseerd:

- 5.1.3.1 Bevorderen Basiskwaliteit Natuur voor een natuurinclusief en gezond Zuid-Holland
- 5.1.3.2 Natuurinclusieve kennis en instrumentarium ontwikkelen
- 5.1.3.3 Realiseren van natuurinclusieve inspiratielocaties

Wijziging: Maatregel 5.1.3.1 Bevorderen Basiskwaliteit Natuur voor een natuurinclusief en gezond Zuid-Holland

Wat doet de provincie nu?

De provincie wil een gezonde leefomgeving voor haar inwoners en toekomstige generaties. Basiskwaliteit natuur is het concept om biodiversiteit te bevorderen in landelijk en stedelijk gebied en op die manier te zorgen dat algemene soorten algemeen blijven voorkomen. De provincie stimuleert verdere uitwerking van dit begrip voor toepassing in Zuid-Holland. Hiermee draagt zij bij aan ontwikkeling van instrumentarium om te sturen op milieuecondities van een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier.

Wijziging: Maatregel 5.1.3.2 Natuurinclusieve kennis en instrumentarium ontwikkelen

Wat doet de provincie nu?

De provincie onderzoekt en ontwikkelt natuurinclusieve kennis en instrumentarium om biodiversiteit structureel onderdeel te maken van ruimtelijke, economische en sociale afwegingen. De provincie draagt zo bij aan verdere invulling van het begrip van natuurinclusief en bevordert natuurinclusief werken. Natuurinclusieve principes worden uitgewerkt, om deze te kunnen borgen in de werkprocessen en zo op termijn in iedere fase van een ontwikkeling praktische handvatten te bieden om met natuurinclusief aan de slag te gaan.

Wijziging: Maatregel 5.1.3.3 Realiseren van natuurinclusieve inspiratielocaties

Wat doet de provincie nu?

De provincie wil dat maatschappelijke stakeholders hun norm voor natuurinclusieve ontwikkelingen verhogen en dit ook feitelijk toepassen. Medeoverheden en gebiedspartners gaan met hulp van de provincie natuurinclusief realiseren op inspiratielocaties en betrekken daarbij de samenleving. De provincie geeft zelf het goede voorbeeld, bijvoorbeeld rond de provinciale infrastructuur. De inspiratielocaties maken zichtbaar wat natuurinclusief is en voor de samenleving oplevert. De provincie zet de inspiratielocaties in de schijnwerpers en draagt daarmee bij aan inspiratie, bewustwording en draagvlak.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen aan deze drie maatregelen?

Met de actualisatie van het Omgevingsprogramma gaat de provincie niet iets anders doen, echter wordt bij de uitvoering van het beleid meer aandacht gegeven aan klimaatadaptatie.

Welke sturingsstijl wordt met deze maatregelen (hoofdzakelijk) ingevuld?

De samenwerkende en presterende sturingsstijlen van de provincie zullen bij deze maatregelen niet wijzigen. De provincie blijft de nadruk leggen op kennisontwikkeling en samenwerking met partners bij natuurinclusieve transitie.

Leefomgevingseffecten

Met het actualiseren van deze maatregelen worden geen directe leefomgevingseffecten verwacht. De maatregelen zijn erop gericht dat toekomstige ruimtelijke, economische en sociale afwegingen worden verrijkt. Voor positieve leefomgevingseffecten dienen de provincie en haar partners de opgedane kennis te verankeren in hun beleid.

Beleidskeuze 6.2.4 Ontwikkelingen houden rekening met water en bodem

Toevoeging: Maatregel 6.2.4.2 Opstellen waterkalenders

Aanleiding van de wijziging

In de herziening van het Omgevingsbeleid van 2025 is een nieuwe beleidskeuze toegevoegd voor het onderwerp: Water en Bodem Sturend. Een van de activiteiten die zijn gestart als uitvoering van deze beleidskeuze, is het opstellen van waterkalenders. De waterkalender is een instrument dat alle beschikbare waterdata voor een gebied samenbrengt, vooruitkijkt en de bijbehorende risico's, systeemcondities en onzekerheden vertaalt naar handelingsgerichte adviezen voor bestaande gebruikers. Tegelijk kunnen waterkalenders dienen als verkenning voor nieuw beleid. Waterkalenders worden opgesteld samen met waterschappen, gemeenten en 'hoofdgebruikers' in een gebied.

Motivering van de wijziging

De maatregel 'Opstellen waterkalenders' is een uitwerking van de beleidskeuze 6.2.4 *'Ontwikkelingen houden rekening met het water en bodemsysteem'* en draagt tevens bij aan de beleidskeuze 7.3.2 *Klimaatadaptatie en de klimaatadaptatiestrategie in ontwikkeling*. Het idee van de waterkalender is geopperd door de Raad voor Leefomgeving en Infrastructuur in hun advies 'Ruimtelijke ordening in een veranderend klimaat'.

De waterkalender ondersteunt 'overheid en samenleving' bij het maken van toekomstbestendige keuzes in de ruimtelijke ordening doordat het niet alleen antwoord geeft op de vraag "waar kan iets?", maar ook op "hoe lang kan het daar?". Daarmee maakt het onzekerheden hanteerbaar en helpt het bij het afwegen van functies zoals wonen, landbouw, natuur en economie binnen de grenzen van het water- en bodemsysteem.

Wat doet de provincie nu?

Ontwikkelingen houden rekening met water en bodem

In het licht van klimaatverandering, bodemdaling en toenemende druk op de leefomgeving is het essentieel dat water en bodem een centrale rol spelen in de ruimtelijke ordening van Zuid-Holland. Rekening houden met water en bodem betekent dat bij het plannen en inrichten van gebieden de natuurlijke kenmerken en draagkracht van het landschap leidend zijn. Dit vraagt om een fundamentele omslag: niet langer aanpassen aan de ruimtewensen van mens en economie, maar bouwen en ontwikkelen binnen de grenzen die water- en bodemsystemen stellen. Dat betekent dat ruimte die nodig is voor het water- en bodemsysteem zoveel als mogelijk vrij wordt gehouden van ruimtelijke functies die daar niet mee gecombineerd kunnen worden. En dat bij de afweging van ruimtelijke functies tijdig geanticipeerd wordt op onvermijdbare veranderingen in bodem- en watercondities die niet meer kunnen worden opgevangen, gemitigeerd of voorkomen.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

- De provincie gaat waterkalenders opstellen voor gebieden waar de huidige functie knelt met het water en bodemsysteem en beschrijft hierbij ook handelingsperspectieven.
- De provincie onderzoekt samen met waterschappen, gemeenten en andere gebruikers welke methodiek hiervoor het meest geschikt is.
- De provincie werkt bij het opstellen van waterkalenders nauw samen met de waterschappen en beide partijen brengen de waterkalender in bij relevante gebiedsprocessen.

Welke sturingsstijl wordt met deze maatregel (hoofdzakelijk) ingevuld?

Samenwerkende provincie. De provincie werkt nauw samen met de waterschappen, gemeenten en andere belanghebbenden in het kader van deze maatregel.

Leefomgevingseffecten

De waterkalenders hebben geen direct effect op de leefomgeving. De knikpunten en handelingsperspectieven uit de kalender zullen naar verwachting wel bijdragen aan het maken van toekomstbestendige keuzes in de ruimtelijke ordening.

Beleidskeuze 7.1.1 Luchtkwaliteit en verminderen geurhinder

Wijziging: Maatregel 7.1.1.1 Bronmaatregelen voor het beperken van Geurhinder

Actualisatie Geurhinderbeleid op grond van nieuwe handreiking Geur en industrie.

Aanleiding van de wijziging

In 2024 in de methodiek om de onaangenaamheid van geur vast te stellen (NVN2818:2019 – Sensorische bepaling van de hedonische waarden (maatstaf die de mate van (on)aangenaamheid van een geur aangeeft) van een geur met een olfactometer) ingetrokken. In het Geurhinderbeleid was de hedonische waarden een toetsingskader dat zowel bij vergunning en handhaving wordt gebruikt. Doordat de “Sensorische bepaling van de hedonische waarden van een geur met een olfactometer” niet meer kon worden gebruikt was het noodzakelijk om een alternatief te ontwikkelen.

Het alternatief is geland in een handreiking “Geur en Industrie”, deze is in samenwerking met het Interprovinciaal Overleg (IPO), Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het ministerie van infrastructuur en waterstaat (I&W) opgesteld. Naast een alternatief voor de hedonische waarden is de handreiking ook een kader voor geurbeleid. Nu de handreiking gereed is wordt het provinciale omgevingsbeleid op dit punt bijgesteld.

Motivering van de wijziging

Inhoudelijk is het provinciale geurhinderbeleid nauwelijks gewijzigd. Er is sprake van een beperkte versoepeling bij de beoordeling van geurpiekmissies en een lichte aanscherping bij de beoordeling van nieuwe geur situaties en bij situaties waarin sprake is van cumulatie van geur afkomstig van meerdere bedrijven. De wijziging van het geurhinderbeleid bevat elementen die bijdragen aan een zorgvuldiger beoordeling van geurhinder en heeft slechts in beperkte mate gevolgen hebben voor de vaststelling van het aanvaardbaar geurhinderniveau.

Het industriële complex in de regio Rijnmond kent door de vele geurbronnen die dicht op elkaar zitten een complexere problematiek. De begrenzing van dit gebied is met een kaart in het beleid aangegeven.

Wat doet de provincie nu?

Het geurhinderbeleid is bedoeld om geurhinder door milieubelastende activiteiten te voorkomen (nieuwe activiteiten) of te beperken tot een acceptabel niveau (bestaande activiteiten). Geurhinder - ofwel stank - wordt vooral veroorzaakt door industriële activiteiten en veehouderij (megastallen). Geureffecten worden beperkt door het nemen van bronmaatregelen. Bij de vergunningverlening past de provincie het geurhinderbeleid toe. Hierbij wordt het acceptabele hinderniveau vastgesteld om te zorgen dat geurgevoelige gebouwen en locaties worden beschermd tegen onacceptabele geurhinder. Het industriële complex in de regio Rijnmond kent door de vele geurbronnen die dicht op elkaar zitten een complexere problematiek. Voor Rijnmond is er dan ook beleid vastgesteld gericht op lokale geuraanpak.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

Het kader voor het aspect geur voor de verlening van de vergunningen en voor handhaving wijzigt. De hedonische waarden is vervangen door een ander toetsingskader. Dit toetsingskader is gebaseerd op inzichten uit de handreiking “Geur en Industrie”. IPO, VNG en het ministerie van I&W hebben de handreiking Geur en industrie gezamenlijk opgesteld.

Welke sturingsstijl wordt met deze maatregel (hoofdzakelijk) ingevuld?

De provincie treedt hier op als rechtmatige provincie. Hierbij worden kaders meegeven voor vergunningverlening en handhavend voor milieubelastende activiteiten (mba) die onder de bevoegdheid van de provincie vallen.

Leefomgevingseffecten

De beleidsaanpassing heeft geen effecten op de leefomgeving. Het beschermingsniveau voor de inwoners van Zuid-Holland blijft gehandhaafd.

Beleidskeuze 7.1.3 Externe Veiligheid

Aanleiding wijziging maatregelenpakket Externe veiligheid

De maatregelen in het Omgevingsprogramma zijn verouderd en niet allemaal meer relevant. Verkenningen en visieontwikkelingen zijn afgerond of bleken achteraf niet nodig te zijn, omdat er beleidsveranderingen zijn doorgevoerd door het Rijk. De maatregelen die op visieontwikkeling en verkenning ingaan worden ingetrokken. De overige maatregelen worden geactualiseerd om weer aan te sluiten bij de praktijk.

Monitoring gekoppeld aan maatregelen

De monitoring van het omgevingsbeleid is gekoppeld aan de maatregelen. Doordat de maatregelen niet accuraat en actueel zijn is de monitoring van het beleid lastiger. Door de aanpassing van de maatregelen kan de monitoring van beleid in de toekomst beter worden gekoppeld aan de maatregelen.

Evaluatie beleidsdoel:

In 2025 is de beleidskeuze 7.1.3 externe veiligheid geëvalueerd. Om de aanbevelingen te verwerken is aanpassing van de maatregelen in het Omgevingsprogramma nodig.

Motivering wijziging maatregelenpakket Externe veiligheid

Het waarborgen van de externe veiligheid is voor de provincie Zuid-Holland een provinciaal belang. In Zuid-Holland is een samenloop van hoge bevolkingsdichtheid en hoge industrialisatie, wat resulteert in hogere externe veiligheidsrisico's dan elders in Nederland. Er vindt in Zuid-Holland veel transport van gevaarlijke stoffen plaats en er is een hoge concentratie van risicovolle activiteiten. Tegelijkertijd vergroot de hoge bevolkingsdichtheid het risico op slachtoffers bij rampen.

Er kunnen zich op verschillende locaties in de gehele provincie ongevallen met gevaarlijke stoffen voordoen, waarvan de effecten zich uitstrekken over de gemeentegrenzen heen. Deze risico's ontstaan door de combinatie van een hoge concentratie risicovolle activiteiten en een hoge bevolkingsdichtheid. Risico's zijn vooral aanwezig rond bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen en langs transportroutes voor deze stoffen. De ruimtelijke omgeving in Zuid-Holland verandert snel, waardoor het aantal gemeentegrensoverstijgende risico's kan toenemen. Een risicoloze samenleving is ondenkbaar en niet haalbaar, maar de provincie streeft ernaar de risico's voor de fysieke leefomgeving te beperken.

De provincie staat aan de lat voor een breed scala aan opgaves die de gezondheid en veiligheid van haar inwoners beïnvloeden. Het is van provinciaal belang dat de opgaves van de provincie, zoals de energietransitie en ruimtelijke inrichting, op een veilige manier kunnen worden vormgegeven.

Het gaat vooral om een wijziging in structuur, waardoor de maatregelen beter aansluiten op de dingen die de provincie doet. Op sommige onderwerpen is de provinciale lijn wat sterker opgeschreven, zoals in de evaluatie van de beleidskeuze 7.1.3 externe veiligheid (in 2025) is aanbevolen. De inzichten uit de evaluatie zijn vooral te zien bij de maatregel gericht op het vervoer van gevaarlijke stoffen. Ook heeft de relatie met klimaatadaptatie een plaats gekregen binnen het beleid.

Wijziging: Maatregel 7.1.3.1 Interbestuurlijk overleg omgevingsveiligheid Zuid-Holland

Wordt maatregel: 7.1.3.1 Versterken van (strategische) samenwerking op externe veiligheid

Wat doet de provincie nu?

Binnen Zuid-Holland werken overheden, omgevingsdiensten, veiligheidsregio's en bedrijven samen aan een omgevingsveilig Zuid-Holland. Omgevingsveiligheid is echter een complex thema. Het vraagt van alle partijen dan ook een hoog kennisniveau om zorg te dragen voor de hoge kwaliteitsstandaard die nodig is om dit complexe thema goed te kunnen beheersen. Met het oog op het delen en ontwikkelen van kennis nemen partijen deel aan landelijke- en regionale kennisnetwerken, zoals kennistafels en het Landelijk Platform Veilige Leefomgeving. De provincie zal deelname van vertegenwoordigers van de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten aan deze netwerken blijven faciliteren.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

Kennisontwikkeling en kennisdeling over externe veiligheid: De provincie ontwikkelt en onderhoudt actuele kennis over externe veiligheid en vult kennishiaten aan via onderzoek. Ze maakt informatie breed beschikbaar en stimuleert uitwisseling van informatie en kennis tussen partners via bijeenkomsten, kennistafels en overleggen.

Strategische coördinatie van externe veiligheidsvraagstukken: De provincie neemt de regie bij gemeente- en regio-overstijgende externe veiligheidsvraagstukken. Ze signaleert risico's en knelpunten, brengt standpunten samen tot één gezamenlijke koers en zorgt dat betrokken partijen afgestemd samenwerken.

Sturingsstijl

Samenwerkende provincie, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Wijziging: Maatregel 7.1.3.2 Inzichtelijke risicodata omgevingsveiligheid

Wordt Maatregel: 7.1.3.2 Minimaliseren van externe veiligheidsrisico's bij risicovolle activiteiten

Wat doet de provincie nu?

De provincie heeft op basis van de Wet veiligheidsregio's een stelseltaak op het communiceren van de risico's in de leefomgeving via de risicokaart (www.risicokaart.nl). Dit geldt ook voor het beschikbaar maken van risicodata in het Digitaal Stelsel Omgevingswet voor activiteiten waarvoor de provincie het bevoegd gezag is en voor provinciale wegen waarvoor een PR 10-6-contour wordt berekend.

Naast deze wettelijke taak streeft de provincie naar betrouwbare data over de omgevingsveiligheidsrisico's. Dit gaat over informatie die breder is dan de wettelijke vereiste vanuit de Omgevingswet en het DSO. Denk daarbij aan informatie over populatiedichtheden, de aanwezigheid van kwetsbare gebouwen en locaties. De provincie Zuid-Holland wil de taakuitvoering van externe veiligheid specialisten van gemeenten, omgevingsdiensten en veiligheidsregio's ondersteunen met relevante geo-informatie (via de Signaleringskaart Externe Veiligheid) en deze informatie naar de toekomst toe blijvend beschikbaar stellen.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

De provincie zet in op het reduceren van risico's aan de bron. De uitwerking voor risicovolle activiteiten waarvoor de provincie het bevoegd gezag is, is door GS vastgelegd in de nota Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). Het is wenselijk dat gemeenten, bij risicovolle activiteiten waarvoor gemeenten het bevoegd gezag is, de werkwijze uit de nota VTH overnemen.

Bij het beoordelen van de omgevingsvergunning voor milieubelastende activiteiten (mba's) met externe veiligheidsrisico's neemt de provincie de kans op overlijden van groepen mensen mee in de afweging. De mate van zelfredzaamheid van aanwezigen speelt hierbij ook een belangrijke rol.

De provincie gebruikt clustering om ruimte te bieden aan risicovolle activiteiten en tegelijkertijd het gebied waar de effecten van die activiteiten merkbaar (kunnen) zijn te beperken. Het clusteren van risicovolle activiteiten gebeurt in de regio's Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland Zuid in aangewezen '*risicogebieden*'.

De provincie communiceert over de risico's in de leefomgeving via het Register Externe Veiligheid (REV) en de Atlas Leefomgeving (www.atlasleefomgeving.nl) en maakt de risicodata beschikbaar voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De provincie streeft naar betrouwbare data over externe veiligheidsrisico's. Dit gaat over informatie die breder is dan de wettelijke vereisten vanuit de Omgevingswet en het DSO.

Sturingsstijl

Rechtmatige provincie, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Wijziging: Maatregel 7.1.3.3 Omgevingsveiligheid als ontwerpvariabele bij nieuwe ontwikkelingen

Wordt Maatregel: 7.1.3.3 Sturen op externe veiligheid als ontwerpkeuze in strategievorming en uitvoering

Wat doet de provincie nu?

In de transities die op de regio Zuid-Holland afkomen moet het streven naar een veilige leefomgeving (waaronder omgevingsveiligheid) als ontwerpvariabele meegewogen worden. In de meer traditionele benadering van milieuthema's wordt bijvoorbeeld omgevingsveiligheid als toetsinstrument beschouwd: hoe groot is het risico en kunnen er nog aanvullende maatregelen worden genomen? Wanneer omgevingsveiligheid als ontwerpvariabele wordt beschouwd, ligt de focus op het integreren van het beschermen van mensen door bijvoorbeeld het meenemen van veiligheid en bijbehorende maatregelen in het ontwerpproces.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

De provincie laat op strategisch niveau externe veiligheid verankeren in visies en beleidskaders. Visies en beleidskaders leggen de basis voor nadere uitwerking in regelgeving (het Rijk) en in omgevingsvisies (gemeenten). De provincie toetst nieuwe gemeentelijke omgevingsvisies aan provinciaal beleid. Op aanvraag van de gemeente kijkt en denkt de provincie ook mee bij het opstellen van andere beleidsdocumenten.

De provincie neemt externe veiligheid intern mee in de afwegingen van grote ruimtelijke trajecten, zoals de ruimtelijke puzzel, NOVEX of kernenergie. Daar waar raakvlakken met externe veiligheid aanwezig zijn, zorgt de provincie voor onderlinge afstemming en het vroegtijdig borgen van externe veiligheid.

Bij projectbesluiten van de provincie waarbij externe veiligheidsrisico's ontstaan, of bij ontwikkelingen nabij risicobronnen, wordt getoetst of de activiteit mogelijk is. Daarbij wordt ook bepaald of en welke maatregelen er nodig zijn om de activiteit mogelijk te maken.

De provincie sluit aan bij lopende onderzoeken die als basis dienen voor visies, beleidsdocumenten en concrete uitwerkingen specifiek op externe veiligheid.

Sturingsstijl

Rechtmatige provincie, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Wijziging: Maatregel 7.1.3.4 Regie voeren op provinciale en bovengemeentelijke thema's omgevingsveiligheid

Wordt Maatregel: 7.1.3.5 Samenwerken om een veilige energietransitie te waarborgen

Wat doet de provincie nu?

De omgevingsveiligheidsrisico's van één risicovol bedrijf kunnen gemeente- en provinciegrens overschrijdend zijn. En de omgevingsveiligheidsrisico's van een spoorlijn met vervoer van gevaarlijke stoffen zullen in verschillende gemeenten en provincies invloed hebben. Met de komst van de energietransitie zullen naar verwachting bovendien meer gevaarlijke stoffen door de provincie Zuid-Holland vervoerd worden. Kortom: ook voor het thema omgevingsveiligheid is blijvende regionale en landelijke afstemming gewenst.

De provincie Zuid-Holland gebruikt haar netwerk, invloed en middenpositie om de juiste partijen binnen en buiten de overheid aan tafel te krijgen, coalities te smeden en te activeren en op deze manier gezamenlijk resultaten te boeken op provinciale en bovengemeentelijke thema's rond omgevingsveiligheid. De provincie heeft als medeoverheid meer invloed bij hogere bestuurderskringen dan individuele gemeenten en bedrijven. Dat betekent dat ze soms als lobbyist de belangen van een regio of de gehele provincie kan behartigen in Den Haag of Brussel of het voortouw kan nemen voor bundeling van belangen en gezamenlijk optrekken

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

De provincie houdt zich actief bezig met het opbouwen van informatie over en expertise over externe veiligheidsrisico's die samenhangen met de energietransitie. Hierbij houdt de provincie de ontwikkelingen binnen de energietransitie in het oog en kijkt zij waar deze impact kunnen hebben op de externe veiligheid in Zuid-Holland.

De provincie streeft ernaar dat het veiligheidsniveau van het energiesysteem minimaal gelijk blijft. De onzekerheden over de effecten van de energietransitie op de externe veiligheid vragen om een behoedzame en goed onderbouwde aanpak. Externe veiligheid wordt daarom zo vroeg mogelijk integraal meegenomen bij ontwikkelingen binnen de energietransitie.

De provincie signaleert mogelijke hiaten in de wet- en regelgeving als gevolg van ontwikkelingen binnen de energietransitie. Hierbij kijkt de provincie of de huidige wet- en regelgeving nog voldoende geschikt is om de externe veiligheid te waarborgen. De verschillende ontwikkelingen binnen de energietransitie in zowel de industrie als de rest van de leefomgeving worden hierbij gevolgd. Daarnaast communiceert de provincie over hiaten en risico's richting het Rijk en lokale overheden om de lokale zorgplicht te ondersteunen en transparantie richting inwoners te bevorderen.

De provincie zet zich in voor het behoud van de 'speciale' positie van ammoniak. De provincie doet dit door samen met andere organisaties te lobbyen richting de rijksoverheid en deel te nemen aan verschillende overlegstructuren.

Sturingsstijl

Samenwerkende provincie, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Wijziging: Maatregel 7.1.3.5 Verkenning naar transities met een impact op omgevingsveiligheid

Wordt Maatregel: 7.1.3.4 Minimaliseren van externe veiligheidsrisico's bij het transport van gevaarlijke stoffen

Wat doet de provincie nu?

De komende decennia staat de provincie voor een aantal grote opgaven die gepaard gaan met een aantal transitie in de fysieke leefomgeving. Denk daarbij aan de woningbouwopgave, het duurzaam opwekken van energie, het omgaan met de klimaatverandering en de overgang naar een circulaire economie. Deze transitie hebben ook effect op de veiligheid van de fysieke leefomgeving. Welk effect dat is, is in de meeste gevallen nog niet bekend. Om invulling te kunnen geven aan de ambitie 'Een gezond en veilig Zuid-Holland' is meer kennis over de veiligheidseffecten van deze transitie nodig. De provincie faciliteert één of meerdere verkenningen om deze veiligheidsconsequenties beter in beeld te krijgen. Bij voorkeur sluit de verkenning waar mogelijk aan of bouwt verder op bestaande onderzoekslijnen van de rijksoverheid, gemeenten, veiligheidsregio's, bedrijven of andere provinciale programma's. Daarmee wordt ook integratie van het omgevingsveiligheidsbelang in bestaande onderzoeken mogelijk.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

De provincie zet zich via overleg en lobby in om de risico's van het transport van gevaarlijke stoffen aan de bron te reduceren. De provincie stimuleert de Rijksoverheid, als voornaamste wet- en regelgever, om de risico's van het transport van gevaarlijke stoffen te minimaliseren en de betrokken overheden voldoende instrumentarium te geven, om de externe veiligheid lang het Basisnet te kunnen waarborgen.

De provincie streeft naar een veilige (woon)omgeving en wil tegelijkertijd zowel de woningbouwopgave realiseren als de bereikbaarheid van de industriële clusters voor het vervoer van gevaarlijke stoffen garanderen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen langs hoofdtransportroutes (weg, water en spoor) en langs buisleidingen wil de provincie dat het omgevingsrisico bij deze nieuwbouwplannen voldoende wordt meegewogen. Naast de instrumenten uit de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening maakt de provincie hierbij gebruik van tijdige signalering van mogelijke situaties met een verhoogd risico. Dit gebeurt onder andere door informatievoorziening en overleg, zowel intern als extern.

Sturingsstijl

Presterende overheid, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Intrekken: Maatregel 7.1.3.6 Visieontwikkeling op bestaande combinaties tussen risicobron en zeer kwetsbare gebouwen

Wat doet de provincie nu?

De provincie werkt aan blijvende aandacht voor veiligheid en verbetering van de veiligheid waar mogelijk. Met de komst van de Omgevingswet wordt een risicobeleid met aandachtsgebieden geïntroduceerd. Bovendien wordt er een nieuwe categorie 'zeer kwetsbare gebouwen' in het beleid opgenomen. Zeer kwetsbare gebouwen zijn gebouwen voor mensen die zichzelf niet op tijd in veiligheid kunnen brengen. Voorbeelden hiervan zijn basisscholen, plekken voor kinderopvang en ziekenhuizen. Dit nieuwe beleid geldt echter alleen voor nieuwe situaties.

Leefomgevingseffecten

De wijzigingen dragen bij aan het minimaliseren van externe veiligheidsrisico's en daarmee dragen ze bij aan een veilig Zuid-Holland. De wijzigingen leiden niet tot leefomgevingseffecten.

Beleidskeuze 7.1.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van milieuwetgeving

Toevoeging: Maatregel 7.1.5.1 Maatwerkregels kwaliteitseisen zwembadwater

Aanleiding van de wijziging

Zuid-Holland heeft rond de 345 zwembaden; het aantal fluctueert enigszins per jaar. Om de gezondheid van de gebruikers te beschermen, worden wettelijk kwaliteitseisen gesteld aan zwembaden en zwembadwater. De provincies zijn bevoegd gezag voor toezicht op en handhaving van deze kwaliteitseisen. Met de invoering van de Omgevingswet zijn in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) extra eisen toegevoegd aan de al bestaande kwaliteitseisen voor het zwembadwater en zijn bestaande parameters aangescherpt. Inmiddels is in de praktijk gebleken dat de toepassing van de nieuwe regelgeving op uitvoeringsproblemen stuit.

Motivering van de wijziging

Het bevoegd gezag ziet toe op de naleving van deze kwaliteitseisen en handhaaft indien deze niet worden opgevolgd. Wanneer er niet aan de wettelijke zwemwaterkwaliteitseisen wordt voldaan, ontstaan er, op grond van het Bal hoofdstuk 15 'Gelegenheid bieden tot zwemmen en baden', verplichtingen die ertoe leiden dat een zwembad (tijdelijk) moet sluiten. Een groot deel van de zwembaden heeft moeite om aan deze nieuwe eisen te voldoen en staat de uitvoerbaarheid van enkele nieuwe parameters ter discussie. Daarnaast is het onduidelijk wat de concrete gezondheidseffecten zijn bij een overschrijding van deze normen, en in welke gevallen sprake is van een direct risico voor de gebruikers van een badwaterbassin.

Het moeten sluiten van zwembaden heeft negatieve maatschappelijke gevolgen door het wegvallen van bijvoorbeeld zwemlessen, sport- en revalidatiezwemmen. Daarnaast zijn er economische gevolgen voor de zwembaden en de recreatieve sector waar na veelvuldige sluitingen in de COVID-periode en de sterk gestegen energieprijzen de financiële ruimte om sluitingen op te vangen zeer beperkt is.

De gezamenlijke provincies hebben een expertgroep opdracht gegeven om te onderzoeken met welke maatregelen de badhouders wél aan de nieuwe kwaliteitseisen kunnen voldoen. Dit heeft geresulteerd in een kennisbank met (technische) maatregelen om afwijkingen van de kwaliteitseisen te herstellen en herhaling te voorkomen. Daarnaast is een handleiding opgesteld die zwembadexploitanten helpt bij het maken van een stappenplan wat moet leiden tot herstel van de afwijking en welke toezichthouders ondersteunt bij het uitvoeren van hun werk en meer uniformiteit waarborgt. Daarbij is onder meer gekeken of er ruimte is bij overschrijding van de nieuwe (huidige) kwaliteitsnormen, waarbij geen sprake is van een acuut gezondheidsrisico, om zo verplichte tijdelijke sluiting te voorkomen. Voor een aantal specifieke parameters zijn maatwerkregels opgesteld die de provincies in hun omgevingsverordening kunnen opnemen in afwachting van aanpassing van het Bal hoofdstuk 15.

Wat doet de provincie nu?

De provincie voert haar wettelijke taak uit conform de Omgevingswet, in het bijzonder hoofdstuk 15 'gelegenheid bieden tot zwemmen en baden' van het besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

De provincie voert tot op heden geen aanvullend beleid op kwaliteitseisen voor zwembadwater.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

De provincie ziet toe op de juiste balans tussen deze maatschappelijke belangen en de veiligheid van zwemmers en zwembadpersoneel, om zo onnodige sluiting van zwembaden te voorkomen.

Met deze maatregel kondigen GS aan dat zij eraan werkt om maatwerkregels, zoals deze zijn voorgesteld in de handleiding 'zwembadwater kwaliteit van gedesinfecteerde badwaterbassins', gereed te maken zodat zij opgenomen kunnen worden in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening. Dit doet GS vooruitlopend op aanpassingen van het Bal zoals door de provincies gezamenlijk is verzocht bij het Rijk.

Bij de uitvoering van de toezichtstaak zullen naast het Bal ook de handvatten voor het toepassen, uitvoeren en naleven van de kwaliteitseisen uit de handleiding 'zwembadwater kwaliteit van gedesinfecteerde badwaterbassins' betrokken worden.

Sturingsstijl

Rechtmatige provincie

Leefomgevingseffecten

Effect is direct. Onnodige sluiting van zwembaden wordt zoveel als wettelijk mogelijk voorkomen. Hierdoor blijft recreatie en sporten mogelijk. Daarbij geven wij niet alleen uitvoering aan de gestelde normen, maar handelen wij ook vanuit het uitgangspunt om de gezondheid en veiligheid van de zwemmer te beschermen, zoals bedoeld in artikel 15.2 van het Bal.

Beleidskeuze 7.3.2 Klimaatadaptatie

Wijziging Maatregel 7.3.2.1 Weerkrachtig Zuid-Holland

Wordt: 7.3.2.1 Samenwerken aan een klimaatbestendig Zuid-Holland

Aanleiding van de wijziging

Binnen de Herziening van het Omgevingsbeleid 2025 zijn de Water en Bodem Sturend principes verder verankerd in de omgevingsvisie, het programma en de verordening. Deze verankering raakt ook de beleidskeuze Klimaatadaptatie. Water en Bodem Sturende principes verankeren en gaan toepassen is immers een belangrijke vorm van klimaatadaptief handelen. Om hier verder vervolg aan te geven, en omdat de tekst bij huidige maatregel 7.3.2.1. verouderd is, willen we de maatregel tekstueel en inhoudelijk wijzigen.

Motivering van de wijziging

PS heeft met motie 1522 gevraagd om een routekaart om in 2050 klimaatbestendig te zijn. Dit vraagt onder meer een herziening van de klimaatadaptatiestrategie. Belangrijke beleidsrijke wijzigingen en aanscherpingen van beleid uit de Europese Unie, het Rijk en het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) vormen hiervoor het uitgangspunt. Deze documenten komen naar verwachting eind 2026 beschikbaar. Hierdoor zal een nieuwe klimaatadaptatiestrategie (inclusief verankering in provinciaal beleidsdoel en beleidskeuze) worden opgesteld in een nieuwe coalitieperiode. In de tussenliggende periode kan wel de bestaande klimaatadaptatiemaatregel worden aangescherpt via de programmaherziening. Op die manier zetten we alvast een vervolgstap richting een klimaatadaptief Zuid-Holland in 2050, volgend op de brede verankering van de Water en Bodem Sturende principes in de Herziening '25 en vooruitlopend op een nieuwe klimaatadaptatiestrategie.

Wat doet de provincie nu?

Met het programma 'Weerkrachtig Zuid-Holland' geeft Provincie Zuid-Holland invulling aan de uitvoering van het DPRA. In 2017 heeft Provincie Zuid-Holland zich daaraan gezamenlijk met de andere overheden gecommitteerd. De DPRA-aanpak bestaat uit 7 ambities waaraan door alle overheden (gezamenlijk) invulling moet worden gegeven.

1. Kwetsbaarheden in beeld brengen
2. Risicodialoog voeren (A) en strategie opstellen (B)
3. Uitvoeringsagenda opstellen
4. Reguleren en borgen
5. Meekoppelkansen benutten
6. Stimuleren en faciliteren
7. Handelen bij calamiteiten

De ambitie is om de transitie naar een klimaat-en bodemdalingsbestendige provincie onlosmakelijk onderdeel te maken van het gehele provinciale beleid en de praktijk. Dat streven is voor zes verschillende beleidsvelden uitgewerkt, namelijk voor de velden toekomstbestendige bebouwing, robuuste infrastructuur, groene leefomgeving, waardevol water, een adaptieve economie en veerkracht bij weersextremen. Voor deze beleidsvelden worden de 7 ambities uit de DPRA-aanpak toegepast.

Wat gaat de provincie anders/aanvullend doen?

Veel van de inzet die al jaren wordt gedaan is uitgewerkt in het programma Weerkrachtig Zuid-Holland. Deze inzet was nog niet benoemd in de maatregel 7.3.2.1 en zullen we toevoegen. Daarnaast onderzoeken we in 2026 ook een intensievere rol van de provincie Zuid-Holland in de DPRA-werkregio's: van faciliterend naar meer regisserend. Ook dit willen we nadrukkelijker opnemen in maatregel 7.3.2.1.

- a. Uitvoeren van de provinciale rol in het DPRA & samenwerking met de 10 Zuid-Hollandse DPRA werkregio's. De invulling van deze rol wordt verkend in 2026. Nadat deze concreet wordt, zal deze hier worden beschreven;
- b. Bijdragen aan en vertalen van de Nationale Adaptatie Strategie naar de provinciale situatie;
- c. Uitvoeren bovenregionale stresstesten;
- d. Uitvoeren van subsidieregeling Klimaatadaptatie;
- e. Uitvoeren van (periodieke) Klimaatadaptatie Monitor;
- f. Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie;
- g. Faciliteren en stimuleren van onderzoeken en pilots, die een klimaatadaptieve omgeving helpen operationaliseren (scenario's of normeringen helpen uitwerken).

Sturingsstijl

Samenwerkende provincie, deze sturingsstijl blijft hetzelfde.

Leefomgevingseffecten

Er zijn bij deze wijziging geen directe leefomgevingseffecten voorzien. De acties in maatregel 7.3.2.1 zijn gericht op de effecten van klimaatverandering in beeld te brengen, deze effecten breder te agenderen (intern en extern) en een klimaatadaptieve aanpak verder te (helpen) operationaliseren (intern en extern). Alles met als doel: het gezamenlijk streven naar een klimaatadaptief Zuid-Holland in 2050. Aansluitend hierop wordt met verschillende partijen nagegaan welke regionale/gebiedsgerichte doelen kunnen worden gevormd en welke maatregelen getroffen kunnen worden. Dit gebeurt o.a. via de DPRA-werkregio's, provinciale gebiedsprogramma's en via de subsidieregeling Klimaatadaptatie. Pas bij het bepalen en uitvoeren van maatregelen in de fysieke buitenruimte kan iets gezegd worden over de feitelijke effecten op de leefomgeving. Immers: het kost tijd om aantoonbare effecten in fysieke buitenruimte te realiseren. Nu een aangepaste maatregel 7.3.2.1 levert pas later een 'schop in de grond' op. Wat weer later pas een gewenst effect sorteert.

Bijlage 1: Toelichting Beleidscyclus

In figuur 1 wordt de beleidscyclus weergegeven die de provincie Zuid-Holland hanteert. Beleid komt integraal tot stand en wordt modulair herzien. Wat betekent dat herzieningen op onderdelen plaatsvinden en alleen wanneer daartoe concrete aanleiding is. Het overzicht van voorgenomen aanpassingen wordt bijgehouden in de Lange Termijn Agenda (LTA) Omgevingsbeleid, die meerdere malen per jaar een update krijgt en vastgesteld wordt door Provinciale Staten.

De beleidscyclus omvat de volgende stappen:

0. Signaal

Het voornemen voor een beleidsaanpassing begint met een signaal. Een signaal is een kans, probleem of opgave waaraan de provincie mogelijk een bijdrage kan leveren. Dit signaal kan op allerlei manieren binnenkomen: gesprekken met derden, onderzoeken van andere partijen, monitoring of evaluaties van beleid, nieuwsberichten, bestuurlijke wensen, bijeenkomsten, enzovoorts.

1. Verkenningen en onderzoeken

In deze stap worden signalen verkent en onderzocht. Het gaat hierbij om onderzoeken, participatie trajecten en andere verkennende trajecten die beleidsinhoudelijk van aard zijn, maar (nog) niet leiden tot concrete wijzigingsvoorstellen in het omgevingsbeleid. Deze documenten zijn vormvrij. Na afronding volgt aanbieding aan Provinciale Staten ter kennisname. Met deze werkwijze kan een beleidsaanpassing worden onderbouwd en beter worden bepaald of de aanpassing gewenst is.

2. Startnotitie (PS) /Startbesluit (GS)

Een startnotitie/startbesluit wordt opgesteld als beleidsaanpassingen gewenst zijn. Een startnotitie/startbesluit beschrijft in ieder geval: a) de reden waarom een beleidsaanpassing nodig is (wat is het probleem of de kans), b) de reikwijdte waarbinnen naar beleidsopties gezocht gaat worden, c) op welke wijze participatie met andere partijen vorm krijgt en d) de planning voor oplevering van de startnotitie/startbesluit.

3. Beleidsaanpassingen

In een beleidsaanpassing wordt beschreven welk beleid wijzigt. Een beleidsaanpassing bevat in ieder geval a) een beschrijving van de voorgestelde wijzigingen in de Omgevingsvisie en/of het Omgevingsprogramma en/of de Omgevingsverordening, b) een onderbouwing van de keuze voor deze aanpassing en c) een was/wordt-overzicht van de voorgestelde beleidswijzigingen. Het vaststellen van een beleidsaanpassing betreft een bevoegdheid van Provinciale Staten voor de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening en een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten voor het Omgevingsprogramma.

4. Beleidsuitvoering

Bij de uitvoering van beleid heeft de provincie verschillende instrumenten die benut kunnen worden. Dit staat onder andere beschreven in het Omgevingsprogramma en de Omgevingsverordening. Het inzetten van die instrumenten kan leiden tot de wens bepaald beleid aan te passen.

5. Evaluaties en monitoring

Beleid wordt gemonitord en op gezette tijden geëvalueerd. Monitoring en evaluatie kunnen signalen bevatten die na verdere verkenning en onderzoek kunnen leiden tot beleidsaanpassingen.

Participatie en dataverzameling zijn continu en worden in de gehele cyclus toegepast.

